

32^e Zondag door het jaar.

Ben Frie SJ

Het verhaal van de Makkabeeën is van alle tijden. De Griekse koning Antiochus wil heel de Joodse samenleving, inclusief de godsdienst, aan zijn wetten en regels onderwerpen, maar roept daarmee enorme weerstand op. Het is van alle tijden: de Makkabeeënopstand doet denken aan protestbewegingen van vandaag, soms genadeloos en hard. We zwaaien met verkeerde vlaggen, roepen leuzen of kijken met lede ogen naar protesten waar we het helemaal niet mee eens zijn. Mensen grijpen gemakkelijk naar machtsmiddelen om de ongewilde werkelijkheid te manipuleren, en zo is macht steeds een van de grote valkuilen voor mensen. Velen vinden het moeilijk om zich neer te leggen bij de weerbarstige werkelijkheid van onze dagen en willen de werkelijkheid ombuigen zodat die niet meer bedreigend is. Vergeefs, want we moeten aanvaarden dat onze wereld worstelt met alles wat ons overkomt zonder oplossingen te weten. En als iets moeilijk is voor mensen, dan is het machteloosheid aanvaarden. Aanvaarden dat wij maar bescheiden spelers zijn in het krachtenspel van het leven.

De gezagvoerders in de Joodse geschiedenis hernemen het verhaal van de Makkabeeën telkens als er sprake is van bedreiging van het Joodse erfgoed. Hier is godsdienst in het geding, de drager van de identiteit van het Joodse volk. Godsdienst was een bindende factor, een houvast in heel de samenleving. Wat God had meegegeven in een moeilijk bevochten geschiedenis, was heilig: het gaf het Joodse volk zijn bestaansrecht. Als er dan van buitenaf getornd wordt aan de grond van het bestaan, komt er verzet. We willen niet dat een ander ons een identiteit opdringt die ons vervreemdt van onszelf. Wie ingrijpt in ons bestaansrecht roept bij ons zelfverdediging op. En dan te bedenken dat de volken van deze wereld hoe langer hoe meer verdeeld raken, gepolariseerd, elke verkiezing weer is het net aan, met de hakken over de sloot, en elke nieuwe gezagsdrager moet alle zeilen bijzetten om tot goed beleid te komen, de vrede in eigen gelederen mogelijk te maken en te zijn als een Remkes. Ook de Sadduceeën komen op voor de groepsidentiteit. Ze verdedigen het zogenaamde leviraatshuwelijk, het oude door de godsdienst geschraagde gebruik dat een weduwe zonder kinderen door de broers van de overleden echtgenoot alsnog wordt voorzien van een nageslacht. Hoe moet dat dan straks in de hemel, al die broers, zijn dat dan allemaal echtgenoten? Het kan een eerlijke vraag geweest zijn van hen die zich zorgen maken over het behoud van godsdienstige waarden. Het vlammend protest dat ook hier volgt op onwaarachtigheid, komt deze keer van Jezus zelf. Wat is wezenlijk, vraagt Jezus, wat mensen willen of wat in het rijk van God belangrijk is?

In dit weekend gedenken wij onze geloofsverkondiger Willibrord. Ook in zijn tijd werden politiek en religie, geloof en macht met elkaar vermengd. Maar de prediking van Willibrord was een succes, omdat hij op een overtuigende manier waarden aanreikte die stabiliteit gaven voor heel de samenleving. Hij gaf een religieuze basis voor een gevoel van veiligheid en geborgenheid te midden van veel onzekerheid. Als we naar hem kijken, kunnen we er vrucht uit halen voor onszelf, voor vandaag net zo goed. Concreet betekent het voor ons, dat wij in de discussies die in onze dagen gevoerd worden, moeten opkomen voor christelijke waarden. Als wij met ons leven, ons gedrag en onze overtuiging die christelijke waarden kunnen laten zien dan dragen we bij aan waar zo naar verlangd wordt: veiligheid, waarachtigheid, geborgenheid.

Gods werkzame aanwezigheid tonen in ons midden gaat niet over tijdelijke zaken, over wetten of regels, maar over tijdloze liefde. Durven wij vertrouwen op wat we nog niet

kunnen zien, de voltooiing van onze werkelijkheid in grote waarden als dienstbaarheid, belangeloze liefde en vrijheid, vrij van angsten, van machtsstreven, van bestaansonzekerheid. God wil ons geluk, maar dat ligt dus niet zozeer in onze tijdelijke verlangens en behoeften, maar juist in het loskomen van die bezetenheid en in het kunnen leven in de spreekwoordelijke vrijheid van de kinderen Gods.